

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА ГОРНА ОРЯХОВИЦА 2017 ГОДИНА

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Горна Оряховица за 2017 година е създадена в изпълнение на чл. 26а, ал. 2 от Закона за народните читалища, въз основа на направените от читалищните настоятелства в община Горна Оряховица предложения за дейността им през 2017 година.

2. ПРАВНА РАМКА

Народните читалища съгласно ЗНЧ са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. В тяхната дейност могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

На територията на община Горна Оряховица функционират 15 читалища – НЧ „Напредък-1869“, НЧ „Братя Грънчарови-2002“, НЧ „Пробуда-1904“ - град Горна Оряховица, НЧ „Христо Козлев-1883“ - град Долна Оряховица, НЧ „Иван Вазов-1893“ - село Първомайци, НЧ „Развитие-1884“ - село Поликрайще, НЧ „Съединение 1888“ - село Драганово, НЧ „Напредък-Крушето 1906“ - село Крушето, НЧ „Съгласие-1905“ - село Писарево, НЧ „Звезда-1905“ - село Правда, НЧ „Заря-1900“ - село Стрелец, НЧ „Пробуда-1922“ - село Янтра, НЧ „Градина-Върбица 1894“ - село Върбица, НЧ „Просвета-1906“ - село Горски горен Тръмбеш и НЧ „Наука и труд 1914“ - село Горски долен Тръмбеш. Всички читалища в общината са съдебно регистрирани съобразно измененията на Закона за народните читалища (ЗНЧ) и са вписани в Регистъра на народните читалища към Министерството на културата.

3. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Изготвянето на Програмата за развитие на читалищната дейност в община Горна Оряховица за 2017 година цели:

- обединяване на усилията за развитие и утвърждаване на читалищата като важни обществени институции, имащи значение за развитието на местните общности като фактор за културно, образователно, информационно развитие и добри социални практики;

- запазване и насърчаване развитието на нематериалното културно наследство;

- запазване и развитие на традиционните ценности на общността и умелото им вписване в променената съвременна действителност;

- да подпомогне организирането и реализацията на комплекса от дейности, както и да съдейства за повишаване активността на читалищните настоятелства с цел създаване на благоприятна среда за всички възрастови групи, ползващи услугите на народните читалища в община Горна Оряховица;

- възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание;

- подпомагане и популяризиране на годишното планиране и финансиране на част от читалищните дейности;

- осигуряване на достъп до информация.

За постигане на тези цели читалищата по места извършват разнообразна дейност, съобразена с потребностите и възможностите на местната общност:

- уреждане и поддържане на библиотеки, читални, фото-, фоно-, филмо- и видеотеки, както и създаване и поддържане на електронни информационни мрежи;

- развиване и подпомагане на любителското художествено творчество;

- организиране на школи, курсове, клубове, празненства, концерти, ритуали, чествания и други дейности, насочени към всички възрастови групи;

- събиране и разпространяване на знания за родния край;

- създаване и съхраняване на етнографски и музейни сбирки;

- извършване на допълнителни дейности подпомагащи изпълнението на основните функции на читалищата.

4. АНАЛИЗ НА РЕСУРСИТЕ

4.1. ПОДДРЪЖКА НА СГРАДЕН ФОНД И МАТЕРИАЛНАТА БАЗА

Читалищата на територията на община Горна Оряховица използват сграден фонд за извършване на читалищната дейност, предоставен им от Общината на основание чл.12, ал. 2 от Закона за общинската собственост (ЗОС), за което са сключени договори. Читалищното настоятелство се задължава да спазва всички изисквания на Наредбите на Общински съвет Горна Оряховица, а в случаите на отдаване под наем на части от предоставения му имот (без това да пречи на основната дейност на читалището), следва да спазва Наредбата за реда за придобиване, управление и разпореждане с общинско

имущество, като получените приходи бъдат използвани за осъществяването на основната му дейност (читалищна дейност).

През настоящият програмен период 2017-2020 г., ремонтването и обновяването на читалищата може да се извърши чрез кандидатстване по оперативни програми и чрез осигуряване на средства от общинския съвет.

4.2. ФИНАНСИРАНЕ

Обезпечаването на читалищните дейности през 2017 г. ще се осъществява чрез финансиране от:

- Държавната субсидия, разпределена съгласно указанията от Министерство на културата към комисиите съставени съобразно изискванията на чл. 23 от Закона за народните читалища (ЗНЧ);

- Общинско финансиране – международни и национални фестивали, годишнини на читалищата, участия в престижни международни и национални конкурси и фестивали;

- Кандидатстване по проекти към Министерството на културата, евро проекти и програми;

- Други източници (наеми на помещения, други наеми, членски внос, дарения и др.)

Субсидираната численост за Общината през 2017 г. възлиза на 65 субсидирани бройки. Сумата на предоставената ни субсидия като държавно-делегирана дейност за 2017 г. възлиза на 474 500 лв. при стандарт за една читалищна бройка – 7300 лв. Разпределението на субсидиите се извършва от Комисия, съгласно чл. 23 от ЗНЧ на основание Указания за дейността на комисиите, извършващи разпределение на годишната държавна субсидия за читалищата, одобрени от Министерство на културата.

През 2016 г. читалищата в Общината разполагаха с обща държавна субсидия в размер на 453 120 лв. за 64 субсидирани бройки при стандарт за една субсидирана бройка в размер на 7080 лв.

Таблица 1

Разпределение на субсидията за 2016 година по читалища в община Горна Оряховица				
№	Наименование на читалище	Местонахождение (община, кметство)	Субсидирана численост (субс. бр.)	Субсидия за 2016 г. - 7080 (лева)
1	„Напредък-1869”	Горна Оряховица	29,60	209568
2	„Братя Грънчарови - 2002”	Горна Оряховица	8,00	56640
3	„Пробуда-1904”	Горна Оряховица	1,80	12744
4	„Христо Козлев-1883”	Долна Оряховица	3,90	27612
5	„Съединение 1888”	Драганово	3,90	27612
6	„Иван Вазов-1893”	Първомайци	3,55	25134
7	„Развитие-1884”	Поликраище	3,25	23010
8	„Градина-Върбица 1894”	Върбица	1,50	10620
9	„Напредък-Крушето 1906”	Крушето	1,00	7080
10	„Пробуда-1922”	Янтра	1,50	10620
11	„Съгласие-1905”	Писарево	1,50	10620
12	„Наука и труд-1914”	Горски долен Тръмбеш	1,00	7080
13	„Просвета-1906”	Горски горен Тръмбеш	1,50	10620
14	„Звезда-1905”	Правда	1,00	7080
15	„Заря-1900”	Стрелец	1,00	7080
	ВСИЧКО		64	453 120

4.3. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Важна роля за развитието на дейностите са читалищните работници. Необходимо е от страна на ръководствата на читалищата, ежегодно да се планират и изпълняват дейности по повишаване квалификацията на персонала съобразно изискванията на нормативната уредба и повишаване качеството на предоставяните дейности, чрез обучителни семинари, кръгли маси, дискусии, работни срещи и др.

В големите читалищни библиотеки в общината работят библиотечно-информационни специалисти с бакалавърска и магистърска степен. Осигурен е щатен персонал на 100 % в читалищата чрез държавната субсидия.

5. ДЕЙНОСТИ

Дейностите са подчинени на заложените в закона цели, православния български календар и традиционно-битова обредност.

5.1. Уреждане и поддържане на библиотеки, читални, фото-, фоно-, филмо- и видеотеки, както и създаване и поддържане на електронни информационни мрежи.

Читалищните библиотеки са обществени библиотеки на територията на населеното място. В община Горна Оряховица функционират **13 читалищни библиотеки**. Програма „Глобални библиотеки” продължава да действа в читалищните библиотеки в гр. Долна Оряховица, с. Първомайци, с. Драганово и с. Поликраище.

Основните Библиотечни дейности и задачи за 2017 г. са насочени към:

- превръщането на библиотеките в информационно-образователни центрове за хората от различни възрасти;
- попълване и обогатяване на библиотечните фондове с нови и интересни заглавия от различни области на знанието;
- утвърждаване на библиотеките като обществени, информационни и културни центрове, осигуряващи равен достъп за всички до многообразието на знания, идеи и мнения;
- инициативи за повишаване на читателския интерес-представяне на нови книги, литературни четения, изложбени кътове с книги и др.

5.2. Културен живот - организиране на празненства, концерти, чествания и развиване и подпомагане на любителското художествено творчество.

В изграждането на художествената продукция и нейното осъществяване участват различни възрастови групи – деца, младежи и възрастни, които според своите предпочитания осмислят свободното си време и същевременно създават културен продукт, който се представя в различни общински, регионални, национални и международни събития. Художествените изяви на сцената са важна част при формирането на културното пространство в обществото. Основно място в културния живот заемат утвърдените културни традиции и обменът на културни продукти и идеи. Ежегодните традиционни празници и събития спомагат за изява на постоянно действащите групи и индивидуални изпълнители, за приемствеността между

поколенията и обмяна на добри практики, тъй като те са предназначени за всяка възрастова група и се проявяват във всички сфери на изкуството. Съществена част от дейността на читалищата е грижата за разширяване и развитие на любителското художествено творчество. Читалищните колективи на територията на община Горна Оряховица участват активно в реализирането на публичните прояви в духовната сфера на община Горна Оряховица, в местни, регионални, национални и международни форуми, конкурси и фестивали в страната и чужбина съобразно жанровата им определеност.

5.3. Събиране и разпространяване на знания за родния край – културно-просветна дейност, запазване на обичаите и традициите и утвърждаване на националното самосъзнание.

Читалището се явява като най-естествения мост между миналото и съвременното и ролята му при създаването, укрепването и възпроизвеждането на традициите и културата по места е незаменима. Основните цели и задачи в тази насока са:

- опазване на фолклора и традиционното народно богатство и създаване на условия и възможности за тяхното развитие и популяризиране чрез включването им в програмите за културен туризъм. Във всички читалища функционират любителски състави за фолклор, чиято дейност е да събират и представят националното фолклорно богатство в различните му жанрови форми – обработен фолклор, изворен фолклор, хорово изкуство, народното песенно изкуство, песенен градски фолклор, танцов фолклор, словесен фолклор и клубните форми за народни хора.

- целенасочена работа по възстановяване на празнично-обредния календар и местните традиции и обичаи. Читалищата организират възстановяват автентични обичаи и местни празници, характерни за даденото населено място. Забелязва се повишаващата роля на читалищата в представянето на българските празници и обичаи. Всички народни читалища в Общината организират и прояви свързани с традиционния битов и православен календар: отпразнуване на Йордановден, Бабинден, Трифон Зарезан, Благовещение, Лазаровден, Цветница, Великден, Гергьовден, Петровден, Еньовден, Димитровден, Ден на християнското семейство и християнската младеж, Никулден, Игнажден, Коледа.

Читалищата ежегодно организират изяви по различни поводи, чествания на исторически събития, годишнини на личности, бележити дати от местен и национален характер /3 март - национален празник, 6 май, 24 май, 6 септември, 22 септември, 1 ноември - официални празници/. По традиция селищните празници са на храмовите празници и в организацията им основна е ролята на местните читалища съвместно с кметствата. За реализирането на инициативите се търси и подкрепата на детски градини, училищните ръководства и местни организации.

Етнографски и музейни сбирки с характерни за бита и историята на общността предмети се съхраняват в Драганово, Първомайци, Писарево, Долна Оряховица, Поликрайще, Върбица, Янтра, Горски горен Тръмбеш.

Таблица 2 Обхват на самодейци и участници в читалищните дейности

УЧАСТНИЦИ В ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ							
Читалище	Брой население	Брой регистрирани читалищни членове	Брой художествено творчески колективи	Брой участници в самодейни колективи	Брой участници в клубове, школи и кръжоци /деца и младежи/	Брой регистрирани читатели в библиотека	
НЧ „Напредък-1869“ Горна Оряховица	36 143	153	15	150	189	-	
НЧ „Братя Грънчарови -2002“ Горна Оряховица	36 143	141	10	300	300	-	
НЧ „Пробуда-1904“ Горна Оряховица	36 143	135	3	25	-	66	
НЧ „Съединение 1888“ с. Драганово	3008	74	7	87	23	198	
НЧ „Христо Козлев-1883“ Долна Оряховица	2 974	152	11	91	46	381	
НЧ „Иван Вазов -1893“ с. Първомайци	2 613	64	7	100	20	320	
НЧ „Развитие-1884“ с. Поликраище	2 308	76	5	73	26	195	
НЧ „Градина-Върбица 1894“ с. Върбица	1 103	60	3	20	10	110	
НЧ „Съгласие -1905“ с. Писарево	1 099	61	2	14	5	123	
НЧ „Напредък- Крушето 1906“ с. Крушето	847	62	2	15	-	62	
НЧ „Звезда -1905“ с. Правда	571	53	3	25	-	66	
НЧ „Пробуда-1922“ с. Янтра	555	52	4	27	11	55	
НЧ „Наука и Труд-1914“ с. Горски долен Гръмбеш	339	52	3	28	12	67	
НЧ „Заря -1900 “ с. Стрелец	276	53	1	8	5	58	
НЧ „Просвета-1906“ с. Горски горен Гръмбеш	126	53	3	25	-	58	

**КАЛЕНДАРЕН ПЛАН
ЗА ПУБЛИЧНИТЕ ПРОЯВИ В ДУХОВНАТА СФЕРА
НА ЧИТАЛИЩАТА В ОБЩИНА ГОРНА ОРЯХОВИЦА ЗА 2017 ГОДИНА**

Таблица 3

Дата, месец	Място	Културна проява	Организатор/и
КУЛТУРНИ СЪБИТИЯ С МЕЖДУНАРОДНО УЧАСТИЕ			
3-4 юни	НЧ „Напредък-1869” Горна Оряховица	XII ™ Международен конкурс за изпълнители на популярна песен „Нова музика”	Министерство на културата; НЧ „Напредък-1869” със съдействието Община Горна Оряховица
24-25 юни	В околностите на Петропавловски манастир	XIV ™ Национален Петропавловски събор на народното творчество	Община Велико Търново, Община Горна Оряховица и Община Лясковец
20-25 юни	НЧ „Братя Грънчарови- 2002” Горна Оряховица	XIII ™ Международен фолклорен фестивал „Раховче”	НЧ „Братя Грънчарови - 2002” със съдействието Община Горна Оряховица
КУЛТУРНИ СЪБИТИЯ С НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ			
8 април Лазаровден	НЧ „Иван Вазов-1893” с. Първомайци	II ™ Национален преглед на любителските народни хорове и групи за обработен фолклор „Ганчо Михов”	НЧ „Иван Вазов-1893” с. Първомайци
17 юни	НЧ „Братя Грънчарови -2002” Горна Оряховица	VIII ™ Национален фестивал на фолклорните танцови клубове и групи „Фолклорна броеница”	НЧ „Братя Грънчарови- 2002” със съдействието на Община Горна Оряховица
21-25 юни	НЧ „Братя Грънчарови -2002” Горна Оряховица	XV ™ Национален детски фестивал на изкуствата „Раховче”	НЧ „Братя Грънчарови- 2002” със съдействието на Община Горна Оряховица
26 август	Открита сцена с. Писарево	VII ™ Национален празник на автентичния фолклор „На мегдана”	Кметство Писарево; НЧ „Съгласие -1905” с. Писарево
9 септември	Открита сцена с. Поликрайще	XI ™ Празник на плодородието - „Ден година храни” II ™ Национална среща-конкурс „Надиграване” на клубовете за народни хора	Кметство с. Поликрайще; НЧ „Развитие-1884” с. Поликрайще
30 септември	НЧ „Иван Вазов-1893” с. Първомайци	II ™ Национален фестивал на селските клубове за народни хора „Хоро се вие край река Янтра”	Настоятелството на НЧ „Иван Вазов-1893” с. Първомайци
КУЛТУРНИ СЪБИТИЯ С РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО ЗНАЧЕНИЕ			
27 март	Читалищата в общината	Международен ден на театъра - премиери на театралните колективи в читалищата	Читалищните настоятелство от община Горна Оряховица

22-28 април	НЧ „Съединение 1888“ с. Драганово	Пролетни дни на културата	НЧ „Съединение 1888“ с. Драганово
25-27 април	НЧ „Пробуда-1904“ Горна Оряховица	Пролетни дни на културата	НЧ „Пробуда-1904“ Горна Оряховица
29 април	НЧ „Иван Вазов-1893“ с. Първомайци	II ^{ра} Детски фолклорен празник „Весел Чичопей“	НЧ „Иван Вазов-1893“ с. Първомайци
4-6 май	НЧ „Развитие-1884“ с. Поликраище	Пролетни дни на културата: – „Люлки полюлейки“ - пресъздаване на пролетни народни обичаи	НЧ „Развитие-1884“ с. Поликраище
май	Център село Първомайци	III ^{та} Регионален празник на „Първомайския разсол“	Кметство с. Първомайци; НЧ „Иван Вазов -1893“; Община Горна Оряховица
май	НЧ „Градина-Върбица 1894“ с. Върбица	Празник на „Дрипавата баница“ - пъстър хоровод и Гергьовско хоро	НЧ „Градина-Върбица 1894“, с. Върбица
11 май	Читалищни библиотеки	Ден на библиотекаря	Читалищни библиотеки
15-19 май	НЧ „Съединение 1888“ с. Драганово	Детски майски празници	НЧ „Съединение 1888“ с. Драганово
3-5 юни	Горски горен Тръмбеш	„Празници на духовността в Горски горен Тръмбеш“ I ^{ва} песенен фестивал на старата градска песен на пенсионерските клубове „Който пее не старее“	Сдружение „За възраждане на Горски горен Тръмбеш“; Кметско наместничество; НЧ „Просвета-1906“; СП-2004
1 юли	НЧ „Пробуда-1922“ с. Янтра	XI ^{та} Общински празник на групите за изворен фолклор „От извора 2017“	НЧ „Пробуда-1922“; Кметство с. Янтра
16 септември	Открита сцена с. Драганово	„Празник на градинаря“: – изложба – „Даровете на земята“ с участието на производители от Драганово и региона; – концертна програма	Кметство село Драганово; НЧ „Съединение-1888“ с. Драганово
1 октомври	Читалища в Общината	Отриване на творческите сезони - концерти, литературни четения	Читалищни настоятелства
7 октомври	Открита сцена с. Стрелец	IV ^{та} Регионален празник на захарната метла и маджуна	Кметство с. Стрелец; НЧ „Заря-1900“; Клуб на пенсионера „Нов век“
октомври	НЧ „Звезда-1905“ с. Правда	„На празник в село Правда“: – кулинарна изложба; – фолклорна програма	Кметство с. Правда; НЧ „Звезда-1905“ с. Правда
1 ноември	Читалищните сцени	Ден на народните будители: – концертни изяви на читалищните състави	Читалищни настоятелства

2 ноември	НЧ „Съединение 1888“ с. Драганово	Детски празник „Събуди се ясно слънце“	НЧ „Съединение 1888“ с. Драганово
ноември	НЧ „Съединение 1888“ с. Драганово	Отбелязване на 120 години от рождението на Асен Разцветников	НЧ „Съединение 1888“ с. Драганово
ЮБИЛЕИ И ГОДИШНИНИ НА ЧИТАЛИЩНИТЕ ИНСТИТУТИ И ЧИТАЛИЩНИ СЪСТАВИ			
юни	НЧ „Братя Грънчарови - 2002“ Горна Оряховица	15 години Народно читалище „Братя Грънчарови-2002“	НЧ „Братя Грънчарови - 2002“ Горна Оряховица
1 юли	НЧ „Пробуда -1922“ с. Янтра	30 години от основаването на Група за изворен фолклор при НЧ „Пробуда -1922“	НЧ „Пробуда-1922“ с. Янтра
октомври	НЧ „Пробуда -1922“ с. Янтра	95 години от основаването на НЧ „Пробуда -1922“	НЧ „Пробуда -1922“ с. Янтра

6. ПАРТНЬОРИ

Читалищата осъществяват своята дейност в пряко сътрудничество помежду си, със съдействието на Община Горна Оряховица, на кметствата в населените места, РЕИКИЦ - Велико Търново, Регионална библиотека – Велико Търново, образователни и културни институции, неправителствени организации и сдружения в областта на културата и образованието, медии, спортни клубове и др. Принципите на партньорството между Община Горна Оряховица и читалищата на територията на Общината по отношение приложение на законодателството са: отчетност, публичност, прозрачност и комуникация

7.ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изпълнението на Програмата ще даде възможност за реализация на набелязаните цели, задачите и основните дейности. Успешното им изпълнение ще спомогне за опазването и съхраняването на културно историческото наследство във времето на глобализация и утвърждаване на празници и събития, даващи възможност за удовлетворяване нуждите на бъдещите поколения да се запознаят с миналото на родния край; подпомагането и развитието на любителското художествено творчество ще стимулира младите хора и талантливите дарования; уреждането и поддържането на библиотечните колекции ще подпомогне образователния процес към получаване на нови знания; реализирането на разнообразни и иновативни инициативи ще допринесе за обогатяване на културния живот в общината; усвояването на знания за новите информационни технологии ще отвори врата към необятното глобално пространство. Реализирането на поставените цели и задачи в Програмата за развитие на читалищната дейност в община Горна Оряховица през 2017 г. изисква да се обединят усилията и ресурсите на всички страни, участващи в нейната реализация.

Забележка:

Програмата е изготвена въз основа на информация от предложенията на читалищата от община Горна Оряховица и визира най-общите положения, залегнали в плановете на отделните читалища. Тя е отворен документ и при необходимост може да бъде допълвана или променяна, но без финансов ангажимент от страна на Общината.